

הגורמים המשפיעים על תוקף של מבחן

(מתוך סדנא שהועברה על ידי פרופ' פרידמן ביום עיון במעלה החמישה 9-03-12)

מה משפיע על התוקף של מבחן?

א. גורמים הקשורים במבחן עצמו

1. הנחיות בלתי ברורות (אינן מכוונות את הנבחן כראוי להשיב על שאלות המבחן)
2. אוצר מלים גבוה מדי, או מבנה משפטים קשה מדי
3. רמות קושי בלתי הולמות של פריטי המבחן
4. פריטי מבחן שלא נבנו כהלכה (כאלה שמספקים רמזים בנוגע לתשובות נכונות)
5. עמימות (שיוצרת אי הבנות)
6. פריטי מבחן שאינם בהלימה עם המסקנות המתבקשות מהמבחן (מבחנים שמיועדים לבדוק ידע מכילים פריטים שדורשים הבנה מיוחדת או הסקה, מיומנויות חשיבה ייחודיות וכיו"ב)
7. מבחן קצר מדי (שאינו מאפשר ייצוג הולם של התכנים או הביצועים שאותם מבקשים להעריך) או ארוך מדי (שיוצר תנאים קשים במיוחד להבחן, כמו עייפות וחולשה)
8. סידור בלתי הולם של פריטים (פריטים במבחן צריכים להיות מסודרים בסדר עולה של קושי: פריטים קלים תחילה, ועולים בדרגת הקושי שלהם)
9. דפוס קבוע, או ניתן לזיהוי, של תשובות (מסיחים נכונים מופיעים תמיד במקום קבוע)

ב. גורמים הקשורים בתהליך ההוראה

1. תהליך ההוראה הוא מדורג ובנוי שלבים-שלבים. דילוג על שלבים בהוראה ובחינה על תכני הוראה ללא סדר ראוי יוצר מבחנים שאי אפשר לענות עליהם כהלכה (מתבסס על חומר שלא נלמד)

ג. גורמים הקשורים בהעברת המבחן

1. זמן לא מספיק להיבחנות
2. עזרה סלקטיבית של מורה לתלמידים
3. העתקה
4. ציינון לא מהימן

ד. גורמים הקשורים בתגובות התלמידים

1. חרדת מבחן
2. חוסר מוטיבאציה להתאמץ